

27847

2-99

Հ Ր Ա Հ Ա Ն Գ

1928--1929 թվի ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ
ՀԱՐԿԻ ՅԵՆԹԱԿԱ ՅԵԿԱՄՈՒՏԻ
ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

336.21

2-99

1928 թ.

Յ Ե Ր Ե Գ Ս Ն

14 JUN 2013

27847

17 FEB 2010

336.21

2-99

Հ Ի Ա Հ Ա Ն Գ

1928—1929 թվի ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐԿԻ
ՅԵՆԹԱԿԱ ՅԵԿԱՍՈՒՏԻ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՄԱՆ
ՄԱՍԻՆ

ԸՆԳՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆՆԵՐ

1. 1928—1929 թվի գյուղատնտեսական հարկի յենթակա յեկամուտի աղբյուրներին հաշվառման մեթոդը պլանայինութունը և պատասխանատվութունը դրվում է գյուղխորհուրդների և շրջանային գործկոմների վրա:

2. Գյուղում հաշվառման աշխատանքները անմիջականորեն կառարելու համար գյուղխորհուրդները կազմակերպում են գյուղհաշվառու հանձնաժողովներ հետևյալ կազմով.—

ա) նախագահ — գյուղխորհրդի նախագահը:

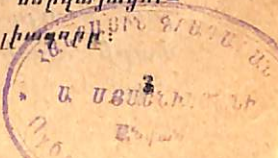
բ) անդամներ — Գյուղփոկի ներկայացուցիչը և

գ) գյուղական համայնքից ընտրած մեկ ներկայացուցիչը, ժուրը պետք է լինի գյուղխորհրդի անդամը:

Ծանոթություն.—Այն գյուղերում, ժուրեղ գյուղխորհուրդներ չկան, նույնպես պետք է կազմվեն գյուղհաշվառու հանձնաժողովներ, ժուրի նախագահը պետք է լինի այն գյուղխորհրդի նախագահը, ժուրին կցված է տվյալ գյուղը, իսկ անդամները—տվյալ գյուղփոկի ներկայացուցիչը և տվյալ գյուղի խորհրդի լիազորված:

ՀԱՅՊՈԼԻԳՐԱՖԻ I ՏՊԱՐԱՆ
ՊԱՏՎԵՐ 3044
ԳՐԱՌԵՊ. 781 Բ. ՏԻՐԱԺ 1550.

1003
13899

3. Նախ քան հաշվառում սկսելը, գաղափար-
կային գործկոմի նախագահը, անդամը կամ
ներկայացուցիչը ծանոթացնում է գյուղացիներին
համայնքի ժողովում գյուղհարկի հիմնա-
կան սկզբունքների հետ, նրա կիրառման և
գյուղհարկի քարտերը կազմելու կարգի հետ:
Միաժամանակ նա նախազգուշացնում է գյու-
ղացիներին, վոր գյուղհարկի յենթակա յեկա-
մուտի մասին սխալ տեղեկություններ տվողնե-
րը (ցանքի, անասունների և ուրիշ յեկամուտի
աղբյուրների թագցնողները) յենթակա յեն
պատասխանատվության Քրեական Որենագրքի
88-րդ հոդվածի համաձայն, վորով նախատեսն-
ված է ազատազրկում մինչև 6 ամիս ժամանա-
կով կամ տուգանում վարչական կարգով: Տու-
գանի դումարը պետք է լինի թագցրած յեկա-
մուտի աղբյուրների վրա ընկնող հարկի տա-
նապատիկ գումարից վոչ ավելի:

4. Յեկամուտի աղբյուրների հաշվառման
և հարկման համար սահմանված են գյուղ. հար-
կի քարտեր: Այդ քարտերը լիովին փոխարինում
են անցյալ արիների գյուղատնտեսական հարկի
համար սահմանված գյուղացուցակները:

5. Գյուղհաշվառու հանձնաժողովը ստանա-
լով բոտ գյուղի տնտեսությունների քանակի
գյուղհարկի քարտեր, ամեն տնտեսության
համար յերկու որինակից բաղկացած, համա-
ձայն գյուղական ծխամատյանի, համարակա-
լում է այդ յերկու որինակն ել միենույն հա-
մարի տակ: Ծխամատյանների համաձայն

գյուղհարկի քարտերի համարակալումն ունի
այն նպատակը, վորպեսզի վոչ մի տնտեսու-
թյուն չվրիպի հաշվառքից: Տնտեսության
հերթական համարը գրվում է համարիչում իսկ
հայտարարում ցույց է տրվում նույն տնտեսու-
թյան նախընթաց տարվա գյուղացուցակի հեր-
թական համարը: Ամեն քարտի վերին մասի
համապատասխան տողում պետք է գրել գաղա-
սակի և գյուղի անունը, հարկատուի ազգա-
նունը, անունը և հայրանունը:

6. Քարտը լրացվում է քիմիական մատի-
տով և փոխադրող թղթի միջոցով ստացվում է
միաժամանակ և յերկրորդ որինակը:

7. Այդ նախապատրաստական աշխատանք-
ներն ավարտելուց հոտո, հաշվառու հանձնաժո-
ղովն անցնում է անմիջական հաշվառման աշ-
խատանքներին:

Ա. ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՇ- ՎԱՌՈՒՄԸ

8. Գյուղհարկի քարտերը լրացվում են
հարկատուի կամ նրա ընտանիքի անդամի ցուց-
մունքների հիման վրա համազգյուղացիների
ներկայությամբ, վորպեսզի հարկ յեղած դեպ-
քում հնարավոր լինի տեղեկությունները ստու-
գել մյուս գյուղացիների հարցաքննությամբ:

9. Առանձին տնտեսերերի բացակայության
դեպքում, նրանց տնտեսության մասին բոլոր
տեղեկությունները անպայման մտցվում են
գյուղհարկի քարտերի մեջ, համաձայն նրա ըն-

տանիքի անդամների, գյուղհաշվառու հանձնաժողովի և համագյուղացիների ցուցմունքների:

10. Գյուղհարկի քարտերը լրացնելու ժամանակ գյուղացիների ցուցմունքները ստուգվում են հետևյալ նյութերի հիման վրա՝

ա) նախկին տարվա գյուղհարկի ցուցակները,

բ) համագյուղացիների ցուցմունքների,

գ) ամեն տեսակի փաստաթղթերով հիմնավորված տվյալների (վիճակագրական, հողաչինարարական, գավհողբաժինների, հողային մատյանների, գավառակային գործկոմիներում և գյուղխորհուրդներում յեղած տվյալների, Պետապի ապահովագրության ցուցակի):

Ծանոթություն.—Յեթև հաշվառման ժամանակ, հարցաքննություններ, տնտեսության կազմի մասին տեղեկությունները չեն պարզվում, գյուղհարկի քարտերը ա) և գ) կետերում նշված տվյալների հիման վրա լրացնելը միանգամայն արգելվում է: Այդպիսի դեպքերում պետք է կատարվի փաստացի ստուգում, իսկ վերոհիշյալ տվյալները ծառայում են միայն վերադառնալու նյութեր ստուգման համար: Հարկման յենթակա յեկամուտի աղբյուրների մասին տեղեկությունների հակասության կամ զանազան թյուրիմացությունների դեպքերում, նույնպես անպայման կատարվում է փաստացի ստուգում:

11. Գյուղհարկի քարտերը կազմվում են յալոր տնտեսությունների համար, անկախ նրանից հարկվելու յեն նրանք, թե վոչ:

12. Այն տնտեսությունների համար, վորոնք չունեն գյուղհարկի յենթակա յեկամուտի աղբյուրներ, նույնպես յրացվում են գյուղհարկի քարտեր:

13. Կապալով վերցրած և տված, կամ կիրարար պայմանով մշակվող հողամասերը հաշվի յեն առնվում և գրվում են կապալով վերցրածը՝ վերցնողի և տվողի տնտեսությունների մեջ, կիրարար պայմանով մշակվողը՝ մշակողի և տրվողի տնտեսությունների մեջ:

Ծանոթություն.—58-րդ «Ծանոթություն» տողում պետք է ցույց տրվի՝ թե տնտեսությունն ումից և վերցնում, կամ ում և տալիս, կապալով կամ կիրարար, կամ յերկուսը միասին, մասնանշելով՝ գյուղի անունը, տնտեսության №-ը, աղբանունը և անունը:

14. Գյուղից գուրս ապրող անձանց կողմից կապալով (կամ կիրարար) վերցրած հողամասերը և նրանց պատկանող անասունները հաշվի յեն առնվում այն գյուղում, վորտեղ գտնվում են հարկի յենթակա յեկամուտի աղբյուրները: Հաշվառման ժամանակ այդպիսի տնտեսությունների համար, գյուղհարկի քարտերի փոխարեն, կազմվում է առաժին ցուցակ, վորի հիման վրա այն գյուղխորհուրդը, վորտեղ գտնվում են յեկամուտի աղբյուրները,

անհապաղ հայտնում է բոլոր տեղեկությունները այն գալառակային գործկոմիին, վորտեղ բնակվում է կապալառուն կամ տերը: Գալառակային գործկոմի ֆինմասը, այդ տեղեկությունների հիման վրա, լրացնում է տվյալ տնտեսության գյուղհարկի քարտերի համապատասխան տողերը ու սյունյակները և ներկայացնում է գալառակային հարկային հանձնաժողովին գյուղի բոլոր քարտերի հետ միասին հաստատելու համար:

15. Գյուղհարկի քարտերում բոլոր թվերը պետք է գրված լինեն պարզ, մաքուր, առանց ջնջումների և ուղղումների: Ամեն տեսակ ուղղումները կատարվում են միմիայն սխալ գրածի վրա գիծ քաշելով և նրա վերևը՝ ուղղումները գրելով: Այդ մասին գյուղհարկի քարտերի ծանոթության տողում, արվում են համապատասխան նշանակումներ հետևյալ ձևով՝ №... տողում — №... սյունյակում (գրել տողի և սյունյակի №) ջնջված է (գրել ջնջվածը) գրված է (գրել ուղղվածը) հավասար»: Ստորագրություն:

16. Գյուղհարկի քարտերի չլրացած տողերը և սյունյակները բացի «յեկամուտի գումարը» սյունյակներից 35-ից մինչև 38-րդ և 40-ից մինչև 51-րդ սյունյակները՝ զգվում են:

17. Հողի տարածությունը նշանակվում է գեսյատիներով: Տեղական բոլոր տեսակի հողի չափերը վեր են ածվում գեսյատիներին:

Ծանոթություն. — Գալֆինբաթիները պետք է սույն հրահանգին կցեն տեղական ամեն տեսակի հողի չափերը գեսյատիների վերածած համեմատական տախտակ մինչև հարյուրերորդական մասի ճշտությամբ:

ԿՈՒԼԵԿՏԻՎ ՅԵՎ ԱՅԼ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԱՇՎԱՌՈՒՄԸ

18. Գյուղատնտեսական միությունների համար (կոլլեկտիվ տնտեսություններ, արտերներ, ընկերություններ և կոոպերատիվ տնտեսություններ) գյուղհարկի քարտերը կազմում են գալառակային գործկոմների ֆինմասերը, անհատական տնտեսությունների համար նախատեսված ձևով: Ամեն գալառակում այդ միությունների համար կազմած գյուղհարկի քարտերը գասավորվում են առանձին: Բոլոր ալգպիսի տնտեսությունները, անկախ նրանից հարկվում են նրանք, թե վոչ յենթակա յեն հաշվառման: Ալգպիսի տնտեսությունների համար գյուղհարկի քարտերի վերնագրում ալգանուն և անունի փոխարեն գրվում է կոլլեկտիվի անունը: Նույն տեղ, ալսինքն վերնագրում, բացի ընկերությունների անունից, յուլց և արվում նույնպես ընկերության մեջ մտնող տնտեսությունների թիվը:

19. Այն տնտեսությունները, վորոնք անգամակցում են գյուղատնտեսական միություններին և ունեն միաժամանակ շնչապատկան հող և յեկամուտի ուրիշ ալգրյուրներ՝ շնչերը հաշվի

յեն առնվում յերկու անգամ՝ մեկ անգամ սեփական տնտեսության հաշվառման ժամանակ, իսկ մյուս անգամ գյուղատնտեսական միության հաշվառման ժամանակ: Այդպիսի տնտեսություններին պատկանող անասունները հաշվի յեն առնվում միայն մեկ անգամ՝ նայած թե վորտեղ են գրված այդպիսիները՝ միության թե անհատական տնտեսության մեջ: Առաջին դեպքում հաշվի յեն առնվում միության մեջ, իսկ յերկրորդ դեպքում անհատական տնտեսության մեջ:

20. Հարկման յենթակա յեկամուտի այն աղբյուրները, վորոնք ոգտագործվում են գրպորոցների, մանկական հիմնարկների, գյուղատնտեսական և այլ կազմակերպությունների կողմից՝ հաշվի յեն առնում նույնպես գավառակային գործկոմների ֆինմատերը, լրացնելով նմանապես առանձին քարտեր: Այդ քարտերի վերին մասում անհատական տնտեսությունների ազգանունի և անունի փոխարեն գրվում են կազմակերպությունների կամ հիմնարկների անունները, իսկ 30 և 31-րդ շնչերի տողերը չեն լրացվում:

21. Գավառական նշանակություն ունեցող խորհրդային տնտեսությունների յեկամուտի աղբյուրների հաշվառումը կատարում են գավֆինբաժինները: Տրեստի մեջ մտնող խորհրդային տնտեսությունների յեկամուտի աղբյուրների հաշվառումը կատարում է ֆինծովկոմատը:

Քաղաքատիպ վայրերում, վորտեղ գյուղատնտեսությամբ զբաղվող բնակչության յեկամուտները պետական մյուս հարկերի փոխարեն յենթարկվում են գյուղհարկի՝ (Վաղարշապատ, Ղարաքիլիսա, Դիլիջան, Նոր-Բայազետ և Գորիս) հաշվառումը կատարում է Գույֆինբաժինը:

22. Խորհրդային տնտեսությունների վարիչները կամ արեստների ներկայացուցիչները — յեկամուտի աղբյուրների մասին բոլոր տեղեկությունները ներկայացնում են անմիջականորեն համապատասխան ֆինմարմիններին:

Մանրագրություն. — Սույն հրահանգի 19 20 և 21

հոդվածներում հիշված տնտեսությունները հաշվառվում են անկախ այն հանգամանքից՝ հարկվում են նրանք, թե վու:

ԳՅՈՒՂՀԱՐԿԻ ՔԱՐՏԵՐԻ ԱՌԱՆՁԻՆ ՏՈՂԵՐԸ ՅԵՎ ՍՅՈՒՆՅԱԿՆԵՐԸ ԼՐԱՅՆԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍ

23. Գյուղհարկի քարտերի չապիկների յեքսի ներքին մասը «Տողի, անասունների և այլ յեկամուտի աղբյուրների նորմաները» լրացվում են հաշվառումը վերջացնելուց հետո, ամեն գյուղի համար սահմանված նորմաների համաձայն՝ գավֆինբաժնում:

24. Հաշվառման ժամանակ լրացվում են միմիայն տնտեսության փաստացի կազմին վերաբերող տողերը և սյունյակները, այսինքն

հետեյալ տողերը՝ 1-ից մինչև 31-ը ներառյալ
և «ա»-ից մինչև «լ» ներառյալ, 33, 34, 39 և
52-ից մինչև 58 տողերը ներառյալ: Մյուս տո-
ղերը և սյունյակները (յեկամուտի գումարնե-
րը, տոկոսային հավելումները, հարկի չափը,
զեղչերը և այլն) լրացվում են հաշվառումից
հետո, գամֆինրաթիններում:

2. ԴԱՇՏԱՄՇԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

25. Դաշտամ չափության և հատուկ ճյուղե-
րին վերաբերող գյուղհարկի քարտերի յերեք
սյունյակները, այն է՝ 1. «Հնչապատկան»,
2. «Կապալով կամ կիսրար վերցրած» և
3. «Կապալով կամ կիսրար տրված» սյունյակ-
ները լրացվում են հետեյալ ձևով՝

ա) առաջին սյունյակում պետք է գրել հա-
մապատասխան տողին վերաբերող, տնտեսու-
թյան շնչապատկան հողի տարածությունը,

բ) յերկրորդ սյունյակում պետք է գրել,
համապատասխան տողին վերաբերող տնտե-
սության կողմից կապալով կամ կիսրար վերց-
րած հողի տարածությունը.

գ) յերրորդ սյունյակում պետք է գրել,
համապատասխան տողին վերաբերող, տնտե-
սության կողմից կապալով կամ կիսրար տրված
հողի տարածությունը:

Ծանոթություն.—Այն դեպքերում յերբ տնտեսու-
թյունը միաժամանակ վերցնում է կիսրար
և կապալով հող—կամ միաժամանակ տալիս է
կիսրար և կապալով հող՝ կապալով վերցրած

հողի տարածությունը պետք է գրել համարի-
չում իսկ կիսրար վերցրած հողի տարածու-
թյունը հայտարարում: Կապալով տված հողի
տարածությունը պետք է գրել համարիչում
իսկ կիսրար տված հողի տարածությունը հայ-
տարարում:

26. Գյուղհարկի քարտերի առաջին տո-
ղում պետք է գրել տնտեսության ամբողջ հար-
մար ցանված և չցանված հողի տարածությու-
նը, բացի այն մշակույթներից, վորոնք նչա-
նակված են 8, 9, 10, 11, 12, 13, Գ, 14, Դ, 15,
16 և 17 տողերում: Վարելահողի տարածու-
թյան մեջ մտնում են նաև խոզանները, ցեղերը,
խամերը, ինչպես նաև տներին կից գտնվող,
բացի շենքերով ու բակով չբռնված ագարակա-
յին հողերը: Ղուլլասարի ցանքով բռնված
տարածությունը, իբրև ծխախոտի ցանք չի
հաշվվում և մտնում է վարելահողի տարածու-
թյան մեջ, իսկ 7-րդ տողում գրվում է նաև
ղուլլասարը իբրև այլ ցանք:

Ծանոթություն.—Բակ ասելով պետք է հասկանալ
տներին կից այն տարածությունը, վորը բռնը-
ված չէ ցանքով կամ տնկարանով:

27. Վարելահողի տարածության մեջ չեն
մտնում՝

ա) համայնքի արտատուները, վորը չա-
րունակ ծառայում է անասունները արածացնե-
լու համար:

բ) նախընթաց հարկային տարում հարկի յենթակա տարածության մեջ չմտնող անհամար հողամասերը, վորոնք ներկայումս հող ոգտագործողների հաշվով վորոգվում են, արհեստականորեն խոնավացվում են: Այդ հողամասերը չեն հարկվում և հաշվի չեն առնվում վորոգման աշխատանքները վերջանալուց հետո, յերեք տարվա ընթացքում:

«բ» կետի հիման վրա հաշվի չեն առնվում այն հողամասերը, վորոնց վրա կատարվել և կատարվում են հետևյալ մեղիորատիվ և կուրտուր-տեխնիքական աշխատանքները՝

1) Յեթե այդ հողերը վորոգելու և հետագայում կուրտուր-տեխնիքական, գյուղատնտեսական կարիքների համար ոգտագործելու նպատակով, հատուկ մեքենաների կահավորությամբ, ջուր և բարձրացվում, պատնեշներ են կառուցվում ջուրը հավաքելու համար և չինվում են առանձին լճակներ ջրերի համար:

2) Յեթե կառուցվում են հատուկ պատնեշներ և թումբեր հեղեղումների առաջն առնելու համար, այն հողերի նկատմամբ, վորոնց մինչև այդ աշխատանքները, հեղեղումների պատճառով, անհնարին էր ոգտագործել իրեն վարելահող կամ խոտհարք:

3) Ճահիճների և ճահճացած վարելահողի ու մարգագետինների չորացնելը և կուրտուրտեք մշակելը հատուկ առուների ցանցի և գրեհնաթի (тренаж) միջոցով:

4) Հողը խոնավացնելու նպատակով անտառային ոռոգներ չինելը:

դ) հատած անտառների այն տարածությունները, վորոնց վրա նախընթաց հարկային տարում կատարվել են կոճղահանական աշխատանքներ, այդ հողամասերը ցանքի կամ խոտհարքի համար պիտանի դարձնելու նպատակով:

դ) խճուղու լանջերի վրայի ցանքերը, վորը կատարում և խճուղային վարչությունը՝ խճուղու թեքվածքներն ամրացնելու նպատակով:

«բ» կետում հիշատակված տարածությունները չեն մտնում հաշվառման տվյալների մեջ միայն այն դեպքում, յերբ հարկատուն ներկայացնում և գովառական հողբաժիններից վկայական, ուր պետք է նշված լինի՝

ա) ինչպիսի մեղիորատիվ աշխատանքներ են կատարված:

բ) մեղիորացիայի յենթարկված հողամասերի տարածությունները:

գ) յե⁶րբ և ո⁶ւմ հաշվին են կատարված այդ աշխատանքները:

28. Հաշվի չեն առնվում նաև այն լրացուցիչ հողբաժինները, վորոնք տրվում են գյուղական տնտեսություններին մանկատների սաներին գյուղատնտեսական աշխատանքներին պատրաստելու համար, այդ հողբաժինները տալուց հետո 3 տարվա ընթացքում:

Այդ կետում նշանակված հոդարածիները
չեն մտնում վարելահողի տարածության մեջ՝
միմիայն այն դեպքում, յերբ հողային գրքում
նշանակված է, վոր հոդարածինը տրված է
մանկատան սանին:

29. Գյուղհարկի քարտերի յերկրորդ տո-
ղում պետք է գրել ջրովի ցանքերի տարածու-
թյունը, բացի հատուկ մշակույթներից, վո-
րոնք նշանակված են 8-րդ տողից մինչև 17-րդ
տողը ներառյալ (այսինքն նշանակվում են աշ-
նանացան և գարնանացան հացահատիկներ, յու-
ղաբեր բույսեր, զուլլասար և այլն):

30. 3-րդ տողում պետք է գրել անջրդի
ցանքերի տարածությունը, բացի հատուկ մր-
չակույթներից, վորոնք նշանակված են 8-րդ
տողից մինչև 17-րդ տողը ներառյալ (աշնանա-
ցան և գարնանացան հացահատիկներ, յուղա-
բեր բույսեր, զուլլասար և այլն):

31. 4-րդ տողում պետք է գրել 2-րդ և 3-րդ
տողերի գումարները, բացի կենաֆի և գերչա-
կի ցանքով բռնված տարածությունից:

Որինակ՝ Հայրապետյանի անտեսությունն
ունի ջրովի ցանք 4 դես. և անջրդի ցանք 2 դես.,
վորից 1 դես. կենաֆի ցանք է և 1 դես. գեր-
չակի ցանք: Զրովի տողում գրվում է 4 դես.
և անջրդի տողում 2 դես. «ընդամենը» տողում
պետք է գրել միայն 4 դես., այսինքն ընդհա-
նուր ցանքի տարածությունից հանվում է կե-
նաֆի և գերչակի ցանքով բռնված տարածու-

թյունները և 4-րդ տողում պետք է գրել միայն
մնացածը—այն է՝ 4 դես.:

32. 5-րդ տողում պետք է գրել աշնանա-
ցան և գարնանացան ցորենի ցանքով բռնված
տարածությունը ընդհանուր թվով:

33. 6-րդ տողում պետք է գրել աշնանացան
և գարնանացան գարու ցանքով բռնված տարա-
ծությունը, ընդհանուր թվով:

34. «ա» տողում պետք է գրել կենաֆի
ցանքով բռնված տարածությունը:

35. «բ» տողում պետք է գրել քունջութի,
կտավհատի և գերչակի ցանքերով բռնված
տարածությունը, ըստ վորում գերչակի ցան-
քով բռնված տարածությունը ցույց է տրվում
նույն տողում առանձին հայտարարով, վորը
համարիչի մեջ չի մտնում:

36. 7-րդ տողում պետք է գրել այլ ցան-
քերով բռնված տարածությունը, վորոնք չեն
մտնում 5, 6 «ա» և «բ» տողերը (ինչպես որի-
նուկ յեղիպտացորեն, զոլլասար, կորեկ, հա-
ճար և ուրիշները):

3. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒԿ

ՃՅՈՒՂԵՐ

37. 8-րդ տողում պետք է գրել բամբակի
ցանքով բռնված տարածությունը:

38. 9-րդ տողում պետք է գրել չալթուկի
ցանքով բռնված տարածությունը:

39. 10-րդ տողում պետք է գրել ծխախոտի ցանքով բռնված տարածությունը, բացի դույրասարից, վորը մտնում է վարերահողի և «այլ» ցանքերի մեջ (1 և 7 տողեր) :

40. 11-րդ տողում պետք է գրել կարատֆիլի ցանքով բռնված տարածությունը :

41. 12-րդ տողում պետք է գրել բանջարանոցների և պահեղների տարածությունը :

42. 13-րդ տողում պետք է գրել հարկի յենթակա խաղողի ալգինների տարածությունը, ալսինքն՝ ալն խաղողի ալգինների տարածությունը, վորոնցից անցյալ տարի (27 թվին) բերք է ստացվել :

Ծանոթություն.—Այն խաղողի ալգինները, վորոնք պատվաստվում են Փիլոքսերիայից չվախեցող արմատների վրա (ամերիկական վաղեր), հաշվի չեն առնվում 7 տարվա ընթացքում, նրանց պատվաստվելուց հետո :

43. «գ» տողում պետք է գրել խաղողի ալգինների տարածությունը բերքատվության առաջին տարուց սկսած, ալսինքն ալն ալգինները, վորոնք 28 թվից սկսած բերք են տալու :

44. 14-րդ տողում պետք է գրել հարկի յենթակա պտղատու ալգինների և պտղատու թփերի տարածությունը, (ալսինքն ալն պտղատու ալգինների և պտղատու թփերի տարածությունը, վորոնցից անցյալ տարի, 27 թվին, բերք է ստացվել) :

45. «Դ» տողում պետք է գրել պտղատու ալգինների և պտղատու թփերի տարածությունը, պտղաբերության առաջին տարուց սկսած, ալսինքն ալն տարածությունները, վորոնք 28 թվին բերք են տալու :

46. 15-րդ տողում պետք է գրել թթենու անկարանները :

Ծանոթություն—1. Այն գեպերում չէր խաղողի, պտղատու ալգինների կամ թթենու անկարանների տարածության խոշոր մասը ողապարծվում է խոտհարքի, կամ այլ մշակույթի համար, ալք տարածությունը պետք է հաշվել իրեն ցանք կամ մշակույթ :

Ծանոթություն—2. Պտղատու ալգինների, պտղատու թփերի, թթենու անկարանների, բանջարանոցների և պահեղների, կարատֆիլի և ցանովի խոտարույսերի համար հատկացված տղերում՝ համարիչով ցույց է արվում ալք մշակույթների բնդհանուր տարածությունը, իսկ հայտարարով՝ զրանցից միայն անջրդի տարածությունը :

47. 16-րդ տողում պետք է գրել թե ջրովի և թե անջրդի խոտհարքների տարածությունը, բացի արհեստական խոտհարքներից :

48. 17-րդ տողում պետք է գրել արհեստական խոտարույսերի տարածությունը :

Ծանոթություն.—Առվույտի ցանքով բռնված տարածությունը վորը մտնում է բամբակի ցան-

քաղըջանառության մեջ, ցանկաւ առաջին տարին—հաշվի չի առնուում:

49. 18-րդ տողում պետք է գրել շերամապահության մասին տեղեկություններ, այն է՝ ա) առաջին մասում, վորտեղ գրված է անունը, գրվում է «շերամապահություն».

բ) յերկրորդ մասում պետք է գրել ստացած բոժոժի քանակը փթեթով և ֆունտերով:

4. ԱՆԱՄՆԱԲՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

50. «Յե» տողում պետք է գրել 1 տարեկանից մինչև 1 տարեկան և 7 ամսական հասակ ունեցող յերիտասարդ խոշոր յեղջուրավոր անասունները (այսինքն 1926 թ. հոկտեմբերից մինչև 1927 թ. մայիսի ծնվածները):

51. «գ» տողում պետք է գրել 1 և կես տարեկան և բարձր հասակ ունեցող խոշոր յեղջուրավոր անասունների քանակը (այսինքն մինչև 1926 թ. հոկտեմբեր ամսվա ծնվածները) բացի յեղներից, գոմեշներից և մատակներից:

52. 19-րդ տողում պետք է գրել «դ» տողում գրված անասունների քանակից՝ յերինջները և բուդաները 3 տարեկանից բարձր հասակով (այսինքն՝ 1925 թ. մայիս ամսից առաջ ծնվածները) և կովերը առաջին ծնից հետո, յեթե նույնիսկ այդ տեղի յե ունեցել մինչ 3 տարեկան հասակը:

53. «ե» տողում պետք է գրել 1 և կես տարեկան և բարձր հասակ ունեցող յեղները (այ-

սինքն մինչև 1926 թ. հոկտեմբեր ամսվա ծնվածները):

54. 20-րդ տողում պետք է գրել «ե» տողում գրված անասունների քանակից յեղները 4 տարեկանից բարձր հասակով (այսինքն 1924 թ. մայիս ամսից առաջ ծնվածները):

55. «ը» տողում պետք է գրել 1 և կես տարեկան և բարձր հասակ ունեցող գոմեշները (այսինքն մինչև 1926 թ. հոկտեմբեր ամսից առաջ ծնվածները):

56. 21-րդ տողում պետք է գրել «ը» տողում գրված անասունների քանակից գոմեշները 4 տարեկանից բարձր հասակով (այսինքն 1924 թ. մայիս ամսից առաջ ծնվածները):

57. «թ» տողում պետք է գրել 1 և կես տարեկան և բարձր հասակ ունեցող մատակները (այսինքն մինչև 1926 թ. հոկտեմբեր ամսվա ծնվածները):

58. 22-րդ տողում պետք է գրել «թ» տողում գրված անասունների քանակից յերինջները և գոմշաբուդաները 3 տարեկանից բարձր հասակով (այսինքն՝ 1925 թ. մայիս ամսից առաջ ծնվածները) և մատակները առաջին ծնից հետո:

59. «ժ» տողում պետք է գրել 2 տարեկան և բարձր հասակ ունեցող ձիերը և ջորիները (այսինքն՝ մինչև 1926 թ. մայիս ամսվա ծնվածները):

60. 23-րդ տողում պետք է գրել «ժ» տողում գրված անատունների քանակից ձիերը և ջորիները 4 տարեկանից բարձր հասակով (այսինքն՝ 1924 թ. մայիս ամսից առաջ ծնվածները) :

61. «ի» տողում պետք է գրել 2 տարեկան և բարձր հասակ ունեցող ուղտերը (այսինքն՝ մինչև 1926 թ. մայիս ամսվա ծնվածները) :

62. 24-րդ տողում պետք է գրել «ի» տողում գրված անատունների քանակից ուղտերը 4 տարեկանից բարձր հասակով (այսինքն՝ 1924 թ. մայիս ամսից առաջ ծնվածները) :

63. «լ» տողում պետք է գրել 2 տարեկան և բարձր հասակ ունեցող եղերը (այսինքն՝ 1926 թ. մայիս ամսից առաջ ծնվածները) :

64. 25-րդ տողում պետք է գրել «լ» տողում գրված անատունների քանակից եղերը 4 տարեկանից բարձր հասակով (այսինքն՝ 1924 թ. մայիս ամսից առաջ ծնվածները) :

65. 26-րդ տողում պետք է գրել ձմեռն անցկացրած վոչխարների և այծերի քանակը :

66. 27-րդ տողում պետք է գրել 6 ամսականից բարձր հասակ ունեցող խոզերի քանակը :

Ծանոթութ յովն. — Անատունների հասակը վերջվում է առ 1-ն մայիսի 1928 թ. :

67. 28-րդ տողում պետք է գրել շրջանակավոր փեթակների քանակը :

68. 29-րդ տողում պետք է գրել քթոցաձև փեթակների քանակը :

69. 30-րդ տողում պետք է գրել տնտեսության մեջ յեղած շնչերի թիվը : Շնչերի թվի մեջ մտնում են՝

ա) բոլոր անձինք, անկախ հասակից, վորոնք ստացել են հողաբաժին տվյալ տնտեսության մեջ և կապված են այդ տնտեսության հետ : Տնտեսության այն անդամները, վորոնք գյուղից հեռանում են ժամանակավոր վատակների համար, շնչերի ընդհանուր թվից չպետք է հանվեն, յեթե նրանց հատկացված է հողբաժին :

բ) Հող չստացողներից շնչերի ընդհանուր թվի մեջ են մտնում նոր ծնվածները և նրանք, վորոնք մտել են ընտանիքի մեջ հողաբաժանությանից հետո առաջ յեկած ընտանեկան նոր կապակցության համաձայն (ամուսնություն), այն դեպքում, յեթե նրանք չարունակ ապրում են տնտեսության մեջ : Վերջինների չարքում պետք է դառնան և տնտեսաները :

գ) Տնտեսության մեջ մշտապես չբնակվող ընտանիքի անդամներից շնչերի ընդհանուր թվի մեջ մտնում են և հաջի առնվում՝

1) Զինվորական չարքային և հրամանատարական կազմի ծառայողները (հրամանատարական, վարչական, քաղաքական, բժշկական և անասնաբուժական), վորոնք գտնվում են Բ. Գ. Կ. Բ. կադրային կազմի մշտական ծառա-

յության մեջ, նաև Պետական Քաղաքական Վարչության գործառնների և պահակախմբերի մեջ:

2) Հրամանատարական կազմին պատկանող անձինք, վորոնք գտնվում են յերկրային մասերի փոփոխական կազմի, մինչ ժամկետային արձակուրդի մեջ ԲԳԿ Բանակում, վորոնք կանչված են վորպես հրահանգիչներ մինչ-գորակոչային կամ արտագորային պատրաստումի դասընթացներն անցկացնելու համար: կազմային կազմի մշտական ծառայությունից ազատված, յերկարատև արձակուրդ ստացած,

3) 1928 թ. Մարտի 1-ից հետո Բ.Գ.Կ.Բ. պահեստում թողած կամ բոլորովին ազատվածները:

4) Պատերազմի հաջմադամները և աշխատանքի այն հաջմանդամները, վորոնք մրաշուտ են հաջմանդամության 1, 2 և 3-րդ խմբերի մեջ և չունեն վոչ աշխատավորական յեկամուտ:

5) Բանֆակների, կոմմունիստական համալսարանների, խորհրդային կուսակցական դպրոցների և ուրիշ բարձրագույն կրթական հիմնարկությունների ունկնդիրները, նաև բոլոր մյուս դպրոցների աշակերտները:

6) Սույն հրահանգի 69-րդ հոդվածի «գ» կետում հիշված անձինք հաշվի չեն առնվում տնտեսության չնչերի թվում միայն այն դեպքում, յերբ նրանց ընտանիքների կողմից ներկայացվում են պատշաճ վկայականներ:

ա) զինվորական ծառայողների համար՝ նրանց ծառայության տեղից (զինվորական մասից կամ հիմնարկությունից) .

բ) պահեստից իբրև հրահանգիչներ կոչվածների համար՝ համապատասխան յերկրային վարչությունից .

գ) զինվորական ծառայությունից ազատվածների համար՝ զավառական զինվորական կոմիսարիատից .

դ) հաջմանդամների համար—Սոցապի գավառական բաժիններից և

յե) ուսանողների և աշակերտների համար — համապատասխան դպրոցներից:

70. Շնչերի թվում չեն հաշվվում՝

ա) նոր ընտանեկան կապակցությամբ (սովունության պատճառով) ուրիշ տնտեսություններ գնացած անձինք, նույնպես մեռածները և անհայտ կորածները, յեթե նույնիսկ տնտեսության մեջ մնացել են նրանց հատկացրած հողաբաժինները:

բ) ընտանիքի այն անդամները, վորոնք միանգամայն կտրել են իրենց կապը գյուղատնտեսության հետ հողաբաժանությունից հետո, յեթե նույնիսկ նրանց համար ևս տնտեսությանը հատկացվել է հողաբաժին:

գ) ընտանիքի չափահաս (18 տարեկանից բարձր) այն անդամները, վորոնք ապրում են տնտեսությունից դուրս և իրենց աշխատավարձից չեն ուղարկում տնտեսությանը:

դ) տնտեսութեան մեջ ծառայող բաւարակները և վարձու բանվորները:

ե) ազատագրկման տներում գտնվող այն կալանավորները, վորոնք գատապարտված են մեկ տարուց ավելի ժամանակով:

71. 31-րդ տողում պետք է գրել տնտեսութեան մեջ յեղած աշխատունակ աղամարդկանց և կանանց քանակը, ըստ վորում կարմիր բանակայինների և աշխատանքի ու պատերազմի հաշմադամների տնտեսութեան մեջ համարիչում ցույց է տրվում աշխատունակ կանանց թիվը իսկ հայտարարում աշխատունակ աղամարդկանց թիվը: Իրենք կարմիր բանակայինները և հաշմանդամները աշխատունակների թվում չեն գրվում:

Ծանոթութուն 1.—Աշխատունակ են համարվում աղամարդիկ 18-ից մինչև 55 տարեկան հասակը և կանայք 18-ից մինչև 50 տարեկան հասակը:

Ծանոթութուն 2.—Ժամանակավոր աշխատունակութեան (որինակ հիվանդութեան, հղութեան) հաշվի չի առնվում: Բացահայտ հաշմանդամները, յետևողական հաշմանդամութեան մասին պատշաճ վկայականներ չներկայացնեն, աշխատունակ չեն համարվում:

6. ՎՈՉ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԲԱՂՄՈՒՔՆԵՐ

72. 33-րդ սյունյակում պետք է գրել տնտեսութեան մեջ գոյութեան ունեցող վոչ գյու-

ղտնտեսական զբաղմունքների տնտեսները, որինակ՝ հյուան, պայտառ, դարբին, կոշկահար, ծառայող, փոխադրական միջոց, գրտի վաստանկներ, աղաց, գյուղատնտեսական մեքենայից կապարավարձ, կապարով տրված հողի կապարավարձ, կիսովի պայմանով վերցրած տնտեսներ, վարձով տրված շենքերի և այլն:

Ծանոթութուն.—52 տողում նշանակվում է արհեստավորների, տնայնագործների, արհեստագործների և կիսարհեստագործների ձեռնարկութեանը զբաղված բանվորների թիվը:

73. Արհեստավորների և տնայնագործների թվում հաշվի չեն առնվում նրանք, վորոնք զբաղվում են արհեստներով կամ տնայնագործութեամբ միայնակ կամ 3-ից վոչ ավելի վարձու բանվորների ոգնութեամբ, անկախ այն հանգամանքից թե ունեն հասուկ կահավորված արհեստանոցներ կամ մեքենայական շարժիչներ թե վոչ:

Հիշված արհեստավորների յեկամուաները հաշվի չեն առնվում այն դեպքում, յետևողական միաթամանակ զբաղվում են գյուղատնտեսութեամբ:

Ծանոթութուն.—1. 2 աշակերտը վարձու բանվոր չի հաշվվում, 3 և 4 հաշվվում են մեկ վարձու բանվոր, 5 և 6—հաշվվում են 2 վարձու բանվորներ, 7 և 8—հաշվվում են 3 վարձու բանվորներ:

Խանութքում—2. Մարդկային ուժով դործող մեքենաներն և շարժիչները—մեքենայական շարժիչներ չեն հաշվվում :

Խանութքում—3. Վոչ գյուղատնտեսական զբաղմունքներից և աշխատավարձից ստացված յեկամուտի դումարները վորոշելու ժամանակ հաշվի յե առնվում 1927 թ. մայիսի 1-ից մինչև 1928 թ. մայիսի 1-ը ստացած յեկամուտը :

74. Հաշվի չեն առնվում և պատշաճ դեպքերում յենթակա յեն հարկման պետական արհեստագործական և յեկամտային հարկերով՝

1) Առևտուրը,

2) Արհեստագործական այն ձեռնարկությունները, վորոնց վարձու բանվորների թիվը յերեքից ավելի յե .

3) Մասնավոր անձանց պատկանող սպրանքային բնույթ կրող աղացներ :

Խանութքում—«3» կետում հիշված տպրանքային բնույթ կրող աղացներին պատկանում են մասնավոր այն աղացները, վորոնք բացառապես կամ մասնակի պարապվում են մասնավոր անձանց կողմից գնած, կամ աղացի տիրոջ կողմից մթերած հացահատիկներն աղալով և իրրեւ ալյուր վաճառելով բացի՝ ա) քամու աղացներից, անկախ նրանից, թե քանի քար ունի և բ) մեկ և յերկու քար ունեցող ջրային և մեքենայական շարժիչներով աղացները :

75. Գյուղական վայրերում գտնվող համատիրական (մի քանի տիրոջ պատկանող) այն

արհեստագործական ձեռնարկությունները, վորոնց բանվորների ընդհանուր թիվը 4 հոգուց ավելի չե, հաշվելով նույն թվում և իրենց համատերերին, յենթակա յեն գյուղհարկի, արհեստագործական և յեկամտային հարկերի հետեյալ կարգով՝

Համատերերից նրանք, վորոնք զբաղվում են գյուղատնտեսությամբ, յենթակա յեն գյուղհարկի և հետեւապես այգ ձեռնարկությունից ստացած յեկամուտը հաշվի յե առնելովում տվյալ համատիրոջ տնտեսության մեջ այն չափով, վոր չափով վոր նրան բաժին և ընկնում : Իսկ համատերերից նրանք, վորոնք, գյուղատնտեսությամբ չեն զբաղվում, յենթակա յեն արհեստագործական և յեկամտային հարկի և նրանց բաժին յեկամուտը գյուղհարկի հաշվառման ժամանակ հաշվի չի առնելովում :

76. 34-րդ սյունյակում համարիչում պետք և գրել տնտեսության վոչ գյուղատնտեսական զբաղմունքից ստացված ընդհանուր գումարը յեկամուտի :

77. Ընդհանուր յեկամուտ ասելով, պետք և հասկանալ վոչ գյուղատնտեսական զբաղմունքներից ստացած յեկամուտի ամբողջ գումարը առանց վորե և ծախս հանելու : Վոչ գյուղատնտեսական զբաղմունք ունեցողների ընդհանուր յեկամուտը համարվում ե՝ 1. նրանց ձեռնարկություններում պատրաստված և

ռեալիզացիայի յենթարկված նյութերի և ապ-
րանքների արժեքը, ըստ վորում հաշվի պետք է
առնվեն կանխիկ ստացված և ապառիկ մնացած
գումարները, 2. նրանց ձեռնարկության մեջ
կատարված աշխատանքի համար ստացված
գումարները (ջրադացներում, դինգերում և
այլ նման ձեռնարկություններում կամ արհես-
տանոցներում կատարած գործի համար ստաց-
վող վարձատրությունը, դրամով կամ միջեր-
քով) :

78. Գյուղհաշվառու հանձնաժողովը վոչ
գյուղատնտեսական յեկամուտների ընդհանուր
գումարը վորոշելուց հետո, վորոշում է ամեն
տեսակի վոչ գյուղատնտեսական զբաղմունքի
համար կատարած ծախսերը, բացի աշ-
խատավարձից: Ծախսերի ընդհանուր գումարը
պետք է գրել նույն 34-րդ սյունյակում հայ-
տարարով:

79. Ծախսերի մեջ ընդունվում է՝ հում
նյութերի, կիսաֆաբրիկատների, վառելիքի
արժեքն ու վարձու բանվորներին տրված վար-
ձատրությունը:

80. Այդպիսով 34-րդ սյունյակում ամեն
տեսակի վոչ գյուղատնտեսական զբաղմունքի
նկատմամբ, բացառությամբ միայն աշխատա-
վարձի, համարիչում պետք է գրել ընդհանուր
յեկամուտը, իսկ հայտարարում՝ ընդհանուր
ծախսը:

81. Գյուղհարկի քարտերի նույն 34-րդ
սյունյակում մատնանշվում է նաև ընտանիքի

անդամ, բանվոր և ծառայողների աշխատա-
վարձը, անկախ նրանից՝ ապրում է բանվոր կամ
ծառայողը տնտեսության մեջ, թե տնտեսու-
թյունից դուրս, յեթե միայն վերջինը կապված
է տնտեսության հետ և իր աշխատավարձից ու-
ղարկում է տուն:

№ 58-րդ «Ծանոթության» տողում ցույց
է տրվում աշխատողի ծառայության վայրը
(գյուղի կամ քաղաքի անունը):

Ծանոթություն.—Տնտեսություններից դուրս ապ-
րող բանվորների և ծառայողների աշխատա-
վարձը, ինչպես նաև տնտեսության մեջ ապ-
րողներինը, հաշվի չէ առնվում լրիվ չափով,
ստանց դուրս գալու ծախսերը:

82. Հաշվի չպետք է առնվեն աշխատավար-
ձի հետևյալ տեսակները՝

ա) պարհակային կարգով աշխատանքների
համար ստացված աշխատավարձը:

բ) գյուղական տնտեսության մեջ աշխա-
տող բատրակների աշխատավարձը:

գ) խորհրդային ընտրովի պաշտոններում
աշխատողների աշխատավարձը (գավառային
գործադիր կոմիտեների ու գյուղխորհրդի առ-
գամների):

դ) գյուղական փոխադարձ ոգնության
կոմիտեներում ընտրովի պաշտոններում աշխա-
տողները աշխատավարձը:

յե) գյուղական ստորին ցանցի կոոպերա-
տիվների ընտրովի պաշտոններում ծառայո-
ղների աշխատավարձը:

զ) շրջանային և դյուղական բժշկական և անասնաբուժական ծառայողների աշխատավարձը (բժիշկների, ատամնաբույժների, մանկաբարձուհիների և այլն) .

ը) գավառակային դյուղատնտեսների, նրանց ոգնականների, շրջանային հողաբաժանների և մեխորատորների, անտառապետների, նրանց ոգնականների, անտառապահների, դյուղական ուսուցիչների, ժողդատավորների, դյուղխորհուրդների քարտուղարների, գյուղական փոստատարների, դյուղական միլիցիայի, շրջանային վիճակագիրների, դյուղական հիվանդանոցների և դպրոցների տեխնիքական աշխատակիցների, գրական և կուլտուր-լուսավորական աշխատակիցների (գյուղթղթակիցների, խրճիթ-Արնթերցարանների վարիչների և այլն) .

թ) գինվորական ծառայողների ամեն տեսակի մատակարարումները .

ժ) պետական հաստատութուններից ստացվող կենսաթոշկները :

83. Յուրաքանչյուր անտեսության վրէժ դյուղատնտեսական զբաղմունքներից ստացված յեկամուտները վորոշվում են հաշվառման ժամանակ դյուղում և վերջնականապես հաստատվում են գավառակային հարկային հանձնաժողովի կողմից :

84. Այն քաղաքներում, վորտեղ դյուղատնտեսությամբ զբաղվող բնակչության յեկա-

մուտները յենթարկվում են դյուղհարկի պետական մյուս հարկերի փոխարեն (Վաղարշապատ, Ղարաքիլիսա, Դիլիջան, Նոր-Բայազետ, Գորիս) հաշվի պետք է առնվեն դյուղհարկի յենթակա բնակչության այն բոլոր վրէժ դյուղատնտեսական վաստակները, վորոնք հիշատակված են սույն հրահանգում :

85. 35-րդ սյունյակում պետք է գրել գավառակային հարկհանձնաժողովի կողմից հաստատված աշխատավարձի գումարը :

86. 36-րդ սյունյակում պետք է գրել գավառակային հարկհանձնաժողովի կողմից հաստատված՝ արհեստագործական և տնայնագործական զբաղմունքներից ստացած յեկամուտի գումարը : Այդ գումարը հաստատելուց առաջ բնդհանուր յեկամուտի գումարից (34 սյունյակ-համարիչ) պետք է նախապես հանվի ծախսի գումարը (34 սյունյակ-հայտարար) :

87. 37-րդ սյունյակում պետք է գրել գավառակային հարկհանձնաժողովի կողմից հաստատված այլ վրէժ դյուղատնտեսական զբաղմունքներից ստացած յեկամուտի գումարը, նախապես հանելով ծախսերը (34 սյունյակ-հայտարար) :

7. ԱՅԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

88. 52-րդ տողում պետք է գրել՝ ունի՞ արդյոք անտեսությունը մշտական կամ սեզոնային բանվորներ : Մշտական բանվորներ ունենալու

դեպքում, պետք է գրել բանվորների թիվը և թվի մոտին գրել «մշտ.»։ Իսկ սեզոնային բանվորներ ունենալու դեպքում, պետք է գրել բանվորական որերի թիվը և թվի մոտին գրել «որ.»։

Որինակ՝ 1. Պետրոսյանն ունի յերեք մշտական բանվոր 52-րդ սյունյակում պետք է գրել «3 մշտ.»։

2) Սիմոնյանի տնտեսության մեջ սեզոնով աշխատել են 5 բանվոր 8 որվա ընթացքում—52-րդ տողում գրվում է «40 որ.» ($5 \cdot 8 = 40$)։

3) Դանելյանի տնտեսությունն ունի 2 մըշտական բանվոր և սեզոնով այդ տնտեսության մեջ աշխատել են 6 բանվոր 6 որվա ընթացքում։ 52-րդ տողում նշանակվում է «2 մշտ.» և «36 որ.»։

89. 53-րդ տողում պետք է գրել՝ տալի՞ս և արդյոք տնտեսությունը հողը կապալով կամ կիսրար, ըստ վորում նշանակվում է ձեռք՝ կապալ, կիսրար կամ յերկուսը միասին։

90. 54-րդ տողում պետք է գրել՝ վերջնո՞ւմ և արդյոք տնտեսությունը հող կապալով կամ կիսրար, ըստ վորում նշանակվում է ձեռք (կիսրար, կապալ, կամ յերկուսն էլ միասին)։

91. 55-րդ տողում նշանակվում է՝ ծառա-յո՞ւմ և արդյոք տնտեսության վորեւե մի տն-դամ իբրեւ բատրակ ուրիշների մոտ թե վո՞չ, այսինքն պետք է գրել «այո» կամ «վոչ»։

92. 56-րդ տողում պետք է գրել հասարակ գյուղատնտեսական մեքենաների անունները և քանակը, այն է՝ դուխան, չուխ, բգատու, ամեն տեսակի մանգյառներ (ցաքաններ), սայլ, տա-վան, ջաջառ, կամ մեկ և յերկու չարքանի սերմացաններ և այլն։

93. 57-րդ տողում պետք է գրել գյուղատն-տեսական բարդ մեքենաների անունները և քա-նակը, այն է՝ տրակտոր, քամհար, հնձող մեքե-նա, կալսող մեքենա, սերգատ (սեպարատոր), ամեն տեսակի հատկադուրի մեքենաներ և խոր-ձակապներ։

Խանութքյուն.—Մեկ և յերկու չարքանի սերմա-ցան մեքենաներ գյուղատնտեսական բարդ մե-քենաներ չեն հաշվում։

58-րդ ծանոթության տողում պետք է գրել՝

ա) ումից և վերջնում կամ ում է տալիս հող տնտեսությունը կապալով, կամ կիսրար, կամ յերկուսը միասին, մատնանշելով՝ գյուղի անունը, տնտեսության №-ը, ազգանունը և տ-նունը։

բ) սխալների դեպքում 15-րդ հոդվածում մատնանշված ուղղումների ձեռք։

գ) աշխատավարձ ունեցողի ծառայության վայրը (գյուղի կամ քաղաքի անունը)։

դ) Կարմիր բանակայինների և հաշման-դամների վկայականների №, թիվը և ամսա-թիվը։

յե) ունի արդէոք տնտեսութիւնը առևտրական կամ արհեստագործական ձեռնարկութիւն, վորը հարկւում է յեկամտային կամ արհեստագործական հարկով:

94. Բոլոր վերոհիշյալ տողերը և սյունյակները լրացնելուց հետո, հարկատուն 39-րդ տողում ստորագրում է իր տված տեղեկութիւնների ճշտութեան մասին:

Ծանոթութիւն. — Տնտեսիւնը բացակայութեան դեպքում, ստորագրում է այն անձնավորութիւնը, վորը տեղեկութիւն է տվել տվյալ տնտեսութեան մասին:

ԳՅՈՒՂՀԱՐԿԻ ՔԱՐՏԵՐԻ ՄՏՈՒԳՈՒՄԸ ՅԵՎ ՅԵԶՐԱԿԱՅՈՒՄԸ

95. Քարտերի բոլոր տողերը և սյունյակները լրացնելուց հետո, գյուղհաշվառու հանձնաժողովի նախագահը և քարտուղարը գումարում են գյուղհարկի բոլոր տողերի և սյունյակների տվյալները և կազմում են ամբողջ գյուղի համար մեկ քարտ: Ապա համեմատելով այդ տվյալները նախընթաց տարվա հաշվի առնված որդեկանների տվյալների հետ—պարզում են տարբերութիւնները:

Յեթե ստացվում է զգալի տարբերութիւն, վորը չի բացատրվում հարգելի պատճառներով, ապա անպայման պետք է կատարել կրկնակի հաշվառում, կատարելով մասնաշաղկապ փաստացի ստուգումներ և կազմելով արձնագրութիւն:

ներ այն հարկատուների վրա, վորոնք սխալ տեղեկութիւններ են տվել: Այդ արձանագրութիւնները պետք է ուղարկել դավառային հարկ. հանձնաժողովին մեղավորներին դատի յենթարկելու համար:

96. Այնուհետև կազմվում է արձանագրութիւն այն մասին, թե հաշվառման ժամանակ քանի՞ արձանագրութիւն է կազմրված յեկամուտի աղբյուրների թագցնողների վրա, քանի՞ փաստացի ստուգում է կատարվել, ի՞նչ յեկամուտի աղբյուրներ և ի՞չքան՝ ավելացել կամ պակասել են անցյալ տարվա հաշվառման տվյալներին համեմատութեամբ և ավելանալու կամ պակասելու պատճառները: Այդ արձանագրութիւնը ստորագրում է հաշվառու հանձնաժողովը:

97. Դրանից հետո գյուղական տնտեսութիւնների հաշվառման տվյալները հայտարարվում է համայնքի ընդհանուր ժողովում, վորը հաստատում է հաշվառումը: Այդ բոլորից հետո գյուղհարկի քարտերին կցվում են բոլոր արձանագրութիւնները և մյուս ամեն տեսակի փաստաթղթերը (կարմիր բանակայինների վրկայականները և այլն) ամրացվում են գյուղհարկի քարտերի շապիկի մեջ: Ծապիկի ներսի մասում գրվում գյուղի տնտեսութիւնների թիվը և կազմված քարտերի թիվը, ապա ստորագրում է հանձնաժողովի նախագահը և քարտուղարը, և կնքում է գյուղի տրհրդի կնիքով:

Այդպիսով գյուղհանձնաժողովը հաստատում է հաշվառման ճշտությունը:

Այդ ձևով վերջնականապես կազմված, ուսուգված և կնքված գյուղի հաշվառման բոլոր քատրերը և փաստաթղթերը իր շապիկի մեջ՝ ամրացված ուղարկվում և գավառակային հանձնաժողովին:

98. Գավառակային հարկային հանձնաժողովը ծանոթանալով կցած արձանագրություն հետ և համեմատելով անցյալ և սույն տարվա տվյալները, վերջում է՝ բավարար լինելու դեպքում հաստատել այդ, հաստատելով նաև անհատ տնտեսությունների վրա գյուղատնտեսական զբաղմունքներից ստացած յեկամուտի գումարը: Իսկ յեթե համեմատական տվյալներից պարզվում է հաշվառման անբավարարությունը, անհապաղ փերադարձնում է ամբողջ գյուղի քարտերը նոր հաշվառում կատարելու համար, հարկավոր դեպքերում դատական պատահանաւովության յենթարկելով գյուղհանձնաժողովին:

99. Գավառակային հարկային հանձնաժողովը բոլոր հաստատած գյուղերի քարտերը պարբերաբար ուղարկում է գավառական կենտրոն, առանց սպասելու, վոր հաշվառումը փերջանա ամբողջ գավառակում:

